

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Снежана Атанасова Попова**, преподавател във Факултета по педагогика на Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен '**доктор**' по: област на висше образование 1. Педагогически науки
професионално направление 1.2. Педагогика
докторска програма Теория на възпитанието и дидактика (Теория на възпитанието)

Автор:

Евгения Евгениева Чаушева

Тема:

Възпитание на емоционална интелигентност при юношите чрез средствата на изкуството

Научен ръководител:

Доц. д-р Владислав Господинов – Софийски университет „Св. Климент Охридски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-38-132 от 05.03.2024г. на Ректора на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „*Възпитание на емоционална интелигентност при юношите чрез средствата на изкуството*“ за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма: Теория на възпитанието и дидактика (Теория на възпитанието).

Автор на дисертационния труд е Евгения Евгениева Чаушева – докторант в редовна форма на обучение към катедра „Теория на възпитанието“, с научен ръководител доц. д-р Владислав Господинов – Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Докторантът е представил необходимите документи, свързани с процедурата за защита на дисертационния труд. Приложени са:

- дисертационен труд на тема: „Възпитание на емоционална интелигентност при юношите чрез средствата на изкуството“, който се състои от 237 страници, от които 157 страници основен текст, 11 страници библиография (включваща 103 литературни източници, от които 97 на кирилица и 6 на латиница и 3 интернет ресурса) и 67 страници приложения;
- автореферат на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен ‘доктор’;
- автобиография;
- справка за съответствие с минималните национални изисквания за ОНС ‘доктор’;
- декларация за оригиналност на дисертационния труд.

Кандидатът за образователната и научна степен ‘доктор’ Евгения Чаушева завършва 133 СОУ с преподаване на руски език "А.С.Пушкин", гр. София през 1995 година. През 2002 година придобива ОКС “Магистър” в УНСС, специалност “Международни икономически отношения - руски език”, а през 2013 година - ОКС “Магистър” в Софийски университет „Св. Климент Охридски”, специалност “Социална работа с деца и семейства”.

Кариерното развитие на Евгения Чаушева започва от 2000 година, като главен експерт, МРРБ - София. От 2006 до 2007 година е главен експерт - ЕТ Дахи, гр. София.

От 2008г до 2011г. работи като редактор в Dnes.bg, а от 2012г. и понастоящем е редактор в Webground.bg.

2. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд е фокусиран върху изследване на актуален и значим проблем. Актуалността се определя от обстоятелството, че въпросът за възпитателните възможности на изкуството, насочени към развитие на емоционалната интелигентност на юношите е недостатъчно проучен в българската педагогическа теория.

Значимостта на разработката е свързана с това, че проблемите за стимулиране и насърчаване развитието на емоционалната интелигентност във визириания възрастов период все още не са намерили своето адекватно решение, въпреки многообразните инициативи и дейности в тази посока. Именно поради това представеното дисертационно изследване представлява принос в педагогическата теория и практика, тъй като предлага за обсъждане значимостта на възпитанието за развитие на емоционалната интелигентност.

Темата е дисертабилна и представя своеобразен поглед върху въпроса за ролята на възпитанието за насърчаване развитието на емоционалната интелигентност на юношите.

3. Познаване на проблема

Кандидатът за образователна и научна степен ‘доктор’ Евгения Чаушева демонстрира познание на конкретните практически измерения на състоянието на проблема в съвременното българско общество и научна информираност за начина, по който визирианият проблем е разработен в научната литература.

4. Методика на изследването

Дисертационният труд има ясна парадигмална определеност. Основните параметри на изследването (обект, предмет, цел, хипотеза и изследователски задачи) са формулирани прецизно и свидетелстват за достатъчно високо ниво на научно-изследователска компетентност на докторанта и изразено личностно отношение към разглежданата проблематика.

Използваната методика на изследване съответства на поставените изследователски задачи.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Представеният за рецензиране дисертационен труд е структуриран в четири глави и съответните параграфи и подпараграфи към тях. Дисертационният труд съдържа още увод, заключение, библиография и приложения. Общият обем на дисертационния труд е 237 страници, от които 157 страници основен текст, 11 страници библиография (включваща 103 литературни източници, от които 97 на кирилица, 6 на латиница и 3 интернет ресурса), и 67 страници приложения.

Структурата на дисертационния труд е логически свързана с темата и дава възможност да се открият по-осезателно научните и научно-приложните аспекти на изследването. Така използваната структура на дисертационния труд допринася за последователното и научно обосновано интерпретиране на проблема за изясняване на ролята на възпитанието за стимулиране развитието на емоционалната интелигентност на юношите чрез средствата на изкуството.

В увода докторантът обосновава актуалността на темата и подчертава, че основната цел на дисертационното изследване е насочена към представяне на научни данни, че учителите и родителите осъзнават важността на емоционалната интелигентност в развитието и възпитанието на юношите; имат желание темата да бъде по-широко застъпена в процеса на възпитание и обучение в училище, както и че съществува необходимост емоционалната интелигентност да бъде включена в учебния план. Като цел на дисертационното изследване докторанта представя и убеждението, че

съществува необходимост темата за емоционалната интелигентност да бъде по-широко застъпена във възпитателния и образователния процес.

Уводът успешно изпълнява своето предназначение – да докаже, че избраната тема заслужава конкретния изследователски фокус, да очертае основните нерешени аспекти на проблема, както и да установи отправните точки за провеждането на емпиричното проучване.

В първа глава на дисертационния труд се анализират някои специфики на възпитанието като социално явление, представят се подбрани от Евгения Чаушева възгледи за същността на възпитанието като процес. Изясняват се и характерните особености на юношеството като възрастов период.

Втора глава на дисертационния труд е посветена на емоционалната интелигентност в юношеството, разкриват се съвременните аспекти на концепцията за емоционалната интелигентност, прави се анализ на развитието на личността във визирания възрастов период в контекста на емоционалната интелигентност.

В трета глава на дисертационния труд се изясняват особеностите на изкуството като специфична проява на социализационния и енкултуризационния процес и възпитанието на емоционална интелигентност. Вниманието на докторанта се насочва към формиращата роля на средствата на изкуството, както и към неговата терапевтична и възпитателна функция.

Четвърта глава на дисертационния труд отразява практико-приложните аспекти на възпитанието на емоционална интелигентност при юношите чрез изкуство. Представят се дизайна и методите на емпиричното изследване. Ясно са формулирани целта, задачите и хипотезата на изследването. Подбрани са подходящи методи за обективиране на съответната научна информация и данни.

Прави се задълбочен и научно обоснован анализ на резултатите от емпиричното изследване. Резултатите от емпиричното изследване са представени много прецизно и коректно от докторанта. Научният анализ на получените емпирични данни е на високо професионално развище и отразява основните компоненти на изследвания проблем. Направените изводи и обобщения са релевантни на предложените анализи. Конкретните теоретически аспекти на изследването и практически изводи придават цялостност и завършеност на изследването, което има теоретико-приложен характер.

Като цяло, в съдържателно отношение отделните аспекти на дисертационната тема са разработени от автора компетентно, задълбочено и детайлно. В разработването на дисертационния труд Евгения Евгениева Чаушева проявява научна компетентност, задълбоченост и прецизност, критичност, практически усет и съобразяване с новите тенденции в педагогическата теория и практика.

Обобщено, бих искала да подчертая, че изследователският процес е осъществен цялостно, което проличава особено убедително в постигнатото единство – между поставените изследователски задачи и структурата на дисертационния труд; между формулираните критерии за оценка на резултатите и последователността при описанието и анализирането на обработените емпирични данни; между формулираните хипотеза и изследователски задачи, и спецификата на проведеното емпирично проучване.

Приносите на дисертационния труд са от научно-приложен характер:

- *Направено е обстойно изследване на съвременните научни и практико-приложни теории, свързани с емоционалната интелигентност при юношите в контекста на изкуството;*
- *Конструиран и приложен е модел за възпитание на емоционална интелигентност при юношите чрез средствата на изкуството;*

- Проведено е оригинално емпирично проучване с юноши, родители и учители относно ролята и мястото на емоционалната интелигентност за възпитанието на детето и юношата, необходимостта от провеждането на допълнителни квалификационни курсове за родители и учители и активното им включване в образователния процес в училище;
- Предложеният модел за развитие на емоционална интелигентност е апробиран ефективно и успешно при целенасочени взаимодействия с юношите.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

По тематиката на дисертацията Евгения Евгениева Чаушева представя 3 самостоятелни публикации, издадени през 2020, 2022 и 2023 година. Две от публикациите (2020г. и 2022г.) са в сборници и една (2023г.) в списание “Педагогика”. Тематиката на научните разработки е свързана с дисертационния труд.

7. Автореферат

Авторефератът отразява пълно и точно съдържанието, основните резултати и научните приноси на дисертационния труд.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Убедено препоръчвам на автора да предложи дисертационния труд за отпечатване, за да може резултатите от извършената сериозна научно-изследователска дейност да станат известни за широк кръг от специалисти.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Правилника на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Евгения Евгениева Чаушева **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Теория на възпитанието и дидактика (Теория на възпитанието), като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на Евгения Евгениева Чаушева в област на висше образование: 1.Педагогически науки, професионално направление 1.2.Педагогика, докторска програма Теория на възпитанието и дидактика (Теория на възпитанието).

26.04.2024г.

Изготвил становището: .....

(доц. д-р Снежана Попова)